

MAARTEN VROLIJK

zijn vreemde woorden en gekken blik. Nu negerden de officieren Jos, voor zoover ze iets met hem te maken hadden. De blaag had daar grooten opgang gemaakt en de lachers waren immer op zijn hand. En onder het matrozevolk bleef Jos het curiosum; een rare, niet ongeschikt, maar je kon nooit weten, van goede komaf en zoo. Hij stond te boek als geleerd; hij gaf zich niet meer gemakkelijk zooals vroeger; dit alles was afgeloopen, nu werd hij door hoog en laag voorbijgezien. Aanpassen had hij dus ook niet gekund.

Hier de grenzen overschrijdende maakte hij nijdig halt in zijn korten loop en ging tegen de verschansing hangen. Met de vuist sloeg hij op het staal; zijn eene been zwaaide hij ongedurig heen en weer, feller, tot hij bijna uit zijn evenwicht raakte. Voorovervallend, de borst tegen den rand, de handen plots krachtig grijpend, om steun, sloeg het donker door hem en de eenzaamheid van den nacht. Als vroeger was alles weer, nu geïntensiveerd, een werkelijkheid die openbarstte na veel dwepen. Dit gebaar, groot en wijd voor het willende begrip, ontstelde hem zeer. Angst voor de ruimte, voor de diepte van schip tot zee, de oneindigheid van den val daarachter, schokten al na. Spring, het einde. Spring naar het einde. Een gedachte als een flits, door den schok achterhaald. „Spring dood” klonk al anders. Zijn vuisten klemden vaster om het koude staal. Rechtstaan ging hij, ontnuchterd. Het zou niet veel geweest zijn, het kon nooit veel zijn, maar nu het achterwege bleef, stond hij daar, ontdaan van alles, bevende en moest ook wel bleek zien. Tenslotte bleven er dus geheimen; bleef angst en onzekerheid; zoo bleek ook de rust een fictie, werd blasé een groot woord, een blagenterm. De zwaarmoedige Jos, de ernstige, een zwartkijker, een nurks. Verwijten uit zijn verleden, die nu zin kregen. Verrek — zei Jos. Hij wist niets beters te doen dan maar in het water te spuwen; hij schaamde zich en maakte zich kwaad. Dit oogenblik was al een herhaling geweest, maar de gedachte rees nooit zoo fel en dichtbij, de eenzaamheid ook drukte nimmer zoo zwaar. Het jagen van zijn adem vertraagde pas geleidelijk, de doodsangst had hem dus in het hart gezeten.

Terugkomende tot zichzelf, moest hij zich afwenden, bruusk. Confrontatie met de waarde zijner diepste beschouwing van leven viel geenszins mee, hij was nog maar een blaag die pas kwam kijken. Zijn houding viel in het water, afzondering en vluchten zonder eerezucht zouden voortaan niet meer te rechtvaardigen zijn. Jos schold zichzelf uit met kennelijk welbehagen. Hij liep weer voort en verlangde niet naar het einde der uren. Na de heftigheid die hem schokte, rustte hij nu; al loopend, het hoofd achterover, diep en fel zijn oogen dwingend, ziende de sterren, de maan die half was in een wolkenwak, het vale nachtlucht overal, met zweven over het schip, waar intens zwarte vallen waren tusschen de lichtere vormen van dekken en hutten. De stilte op het schip, buiten de geluiden van de machines, de gewone van elke wacht; alles was gewoon, ook de nacht daarbuiten, het werd opnieuw de gewoonte die om verzet vroeg. In zooverre, dat uitstappen niet aanging, peinsde Jos en lachte schamper.

Vroeger zou hij in ernst gedacht hebben aan zweven, aan deel van de ruimte te zijn en onbeperkt, zonder grenzen. Een artistiek gevoel, dat gestorven moest zijn? Zijn leven herinnerde hij zich tusschen de nuchtere en harde mensen, die het schoone, het teere, het àl-wezenlijke niet zagen; die kunstenaars rustig lieten verrekken, voor zoover ze ook niet boekhouder waren of